

Зміст

Вітальні слова:

- Попович Мирослав Володимирович, академік, директор
Інституту філософії імені Г.С.Сковороди НАН України 17
- Архієпископ Томас Е. Галліксон,
Апостольський Нунцій в Україні 19
- Блаженніший Любомир, кардинал Гузар 20

I. Сутнісна характеристика релігійних процесів: світовий і український вимір

- П. Саух.** Між церковною доктриною і досвідом живої віри.
Філософія сучасного католицького модернізму 21
- П. Яроцький.** Проблеми Церкви й світу в рефлексіях
Папи Франциска 28
- М. Бабій.** Релігійний фактор і сучасний соціум у контексті
змін соціальної парадигми Римо-католицької Церкви 36
- О. Горкуша, Л. Филипович.** Революція Гідності
як об'єднуючий чинник українських конфесій
і специфічний вияв екуменізму 43
- С. Широкоградюк.** Сучасні тенденції розвитку
Римо-католицької Церкви на Сході України 51
- О. Петрів.** Сіль землі і світло для світу: профетична роль
об'єднаної української релігійної спільноти
в новітній історії України 54
- А. Колодний.** Християнство в його виявах і сьогочасних проблемах
(за Іваном Ортинським) 62
- О. Шепетяк.** Антропологічна парадигма сучасного
католицького богослов'я 71
- А. Арістова.** Християни як дискриміновані меншини
в сучасному світі: нове повернення старої історії 76

II. Українська християнськість в історії і змінних традиціях

- Є. Харьковеценко.** Софійність і філософізація богослов'я
Київського християнства 84
- Б. Боднарюк.** Західні місіонери на теренах України
в епоху Середньовіччя: релігійні, культурні,
дипломатичні контакти 91
- Д. Сенів.** Устремління до єдності й усамостійнення
Української християнської церкви 99
- М. Шкрібляк.** Вплив європейського потридентського гуманізму
на формування ренесансного світогляду українців 101
- О. Буравський, І. Власюк.** Становище Римо-католицької церкви
на Правобережній Україні на Білорусі в другій половині XIX ст. 110

Р. Шеретюк. Трансформація культової практики Греко-уніатської церкви на теренах Правобережної України напередодні її інкорпорації до складу російського православ'я	115
Н. Стоколос. Російсько-православне «очищення обрядів» Греко-уніатської церкви та його трагічні наслідки для русинів-українців Холмщини і Південного Підляшшя	122
У. Безпалько. Греко-католицька Церква в Східній Галичині на початку ХХ ст.: особливості духовно-культурної ідентичності крізь призму унійної діяльності Л. Федорова	129
Е. Бистрицька. Радянсько-ватиканське протистояння: конфлікт парадигми цінностей	136
О. Гура. Діяльність світських організацій католиків в УРСР наприкінці 1940-их – 1950-их рр.	142
Я. Стоцький. Державна політика скасування мережі Римо-католицької церкви в Галицькому регіоні (1944–1964 рр.)	149
Т. Дідух. Особливості конфесійного життя Римо-католицької церкви в західних областях України у 1953–1958 рр.	158
О. Задоянчук. Особливості адаптації сучасного православ'я до модернізаційних процесів в Україні	164
Р. Сітарчук. Деякі аспекти історії адвентизму на Полтавщині початку ХХ ст.	169
В. Мишков. Особливості релігійної практики сучасного українського старообрядництва	175
Ю. Кришталь. Нетрадиційна релігійність в Україні у другій половині ХХ-початку ХХІ століття: проблема ідентифікації та класифікації	179
Г. Филипович. Церкви української діаспори в пошуках культурних кодів до нової генерації емігрантів з України	186

ІІІ. Шляхи порозуміння християнства зі сучасним світом: антропологічна парадигма й становлення громадянського суспільства

П. Павленко. Сучасне християнство у світлі морально-етичних норм Нового Завіту: римо-католицький контекст	193
Г. Кулагіна-Стадніченко. Антропологічні виміри індивідуальної релігійності православного віруючого у реаліях сьогодення	204
В. Титаренко. Роль релігійного фактора у формуванні громадянського суспільства: український контекст	211
Т. Гаврилюк. Антропологічні акценти в енцикліці Папи Франциска «Lumen fidei» – «Світло віри»	220
О. Лавринович. Релігійні організації як чинник формування громадянського суспільства в Україні	224

О. Яроцька. Антропоцентризм і теоцентризм як різновекторні смисложиттєві парадигми сучасного буття Католицької церкви (сакральна-секулярна реверсія)	229
С. Волобуєва. Девіантні явища у церковному середовищі: становлення громадянського суспільства	235
Н. Петришин. Гідність людського життя в концепції Католицької церкви	240
В. Мороз. Вчення УГКЦ про вибори влади як шлях до суспільних змін	244
С. Присухін Суспільний мир як цінність і принцип «культури життя» (у світлі праць св. Івана Павла II)	252
М. Черенков. Украинские протестанты и католики: «дело Экмана» и «фактор Майдана»	262
М. Паращевін. Відмінності ціннісних орієнтацій православних і греко-католицьких віруючих України (дані соціологічних досліджень)	269
О. Бучма. Релігія, право, громадянське суспільство: рецепція в українських реаліях	274
О. Гудзенко-Александрук. Міфо-символічна інтерпретація духовної реальності у християнській традиції та моральне зростання особистості віруючого	279
Ю. Вільховий. Феномен «громадянська релігія» у верифікації української і світової наукової думки	284

IV. Включення різноманітних конфесійних чинників у сферу суспільного буття

В. Климов. Наука і релігія: деякі аспекти сучасного дискурсу про відносини традиційних опонентів	294
В. Докаш. Протестантський модернізм: історія, форми вияву в умовах глобалізації та інкультурації українського суспільства	301
О. Мельник. «Перший і третій Рим» в контексті ідеології «Русского мира» і верифікації сучасного Ватикану	311
Д. Чувашова. Уявлення про нечисту силу в православ'ї і католицизмі	319
Л. Шугаєва. Особливості єретичних рухів в католицькій і православній традиціях	324
І. Булига. Православно-католицькі відносини в контексті колективної пам'яті сучасного Волинського краю	328
Ю. Коваленко. Публічна теологія або богословствування в контексті суспільно-політичних процесів у сучасній Україні	331
А. Юраш. Другий Ватиканський Собор як виклик і спонука для розвитку богословсько-єклезіальних традицій християнського Сходу	336

О. Данилюк. Особливості євангелізаційно-місіонерської діяльності римо-католицьких чернечих орденів у Києво-Житомирській дієцезії	345
О. Недавня. Особливості сучасного перебігу інституалізаційних процесів у спільнотах богопосвяченого життя Української греко-католицької церкви	350
І. Гур'янова. Екзистенційні пошуки віруючих баптистів в умовах сучасних суспільних трансформацій	357
М. Тепленко. Влияние духовного наследия святого Бенедикта на формирование мировоззрения современного человека	360
І. Остащук. «Ефект Франциска» у церкві та поза нею	365
О. Іценко. Релігійно-філософські погляди митрополита Алексія (Громадського) на католицизм	370
Ж. Дем'яненко. Тлумачення тероризму в релігійному аспекті	375

Contents

Greeting words:

- Myroslav Volodymurovych Popovych, the academic and director of the Institute of philosophy named after G.S.Skovoroda NAS of Ukraine 17
- Thomas Gullickson, the Archbishop and Apostolic Nuncio in Ukraine 19
- Patriarch Lybomyr, the Cardinal Husar 20

I. The essential characteristic of religious processes:

Ukrainian and world's aspects

- P. Saukh.** BETWEEN ECCLESIASTIC DOCTRINE AND WISDOM OF LIVING FAITH. PHILOSOPHY OF MODERN CATHOLIC MODERNIST MOVEMENT 21
- P. Yarotskiy.** CHURCH AND WORLD PROBLEMS IN THE PAPA FRANCISCO REFLECTIONS 28
- M. Babiy.** RELIGIOUS FACTOR AND MODERN SOCIETY IN THE CONTEXT OF CHANGES SOCIAL PARADIGM ROMAN CATHOLIC CHURCH 36
- O. Gorkusha, L. Fylypovych.** REVOLUTION OF DIGNITY AS A UNITING FACTOR OF THE UKRAINIAN DENOMINATIONS AND SPECIFIC MANIFESTATION OF ECUMENISM 43
- S. Shyrokoradiuk.** LATIN CHURCH'S MODERN TRENDS OF DEVELOPMENT IN THE EASTERN UKRAINE 51
- O. Petriv.** YOU ARE THE SALT OF THE EARTH: THE UNITED RELIGIOUS COMMUNITY'S PROPHETIC ROLE IN THE NEW UKRAINIAN HISTORY 54
- A. Kolodnyy.** CHRISTIANITY IN ITS REVELATIONS AND PRESENT PROBLEMS (BASED ON IVAN OTYNSKY) 62
- O. Shepetyak.** ANTHROPOLOGICAL PARADIGM IN THE MODERN THEOLOGY OF GERMAN-SPEAKING AREA 71
- A. Aristova.** DISCRIMINATION OF CHRISTIAN MINORITIES IN TODAY'S WORLD 76

II. The Ukrainian sense of Christianity in history and variable traditions

- E. Harkovschenko.** SOFIANESS AND FILOSOFIZATION OF KYIVAN CHRISTIANITY THEOLOGY 84
- B. Bodnaruk.** WESTERN MISSIONARIES ON THE UKRAINIAN TERRITORY IN MIDDLE AGES: RELIGIOUS, CULTURAL AND DIPLOMATIC CONTACTS 91
- D. Seniv.** THE UKRAINIAN CHRISTIAN CHURCH'S ASPIRATIONS TO UNITY AND ONDEPENDENCE 99

M. Shkribliak. INFLUENCE OF EUROPEAN HUMANISM AFTER TRENTO CONCILIUUM ON THE UKRAINIAN RENAISSANCE WORLDVIEW FORMATION	101
O. Buravskiy, I. Vlasyuk. POSITION OF THE ROMAN CATHOLIC CHURCH IN THE RIGHT BANK UKRAINE AND BELARUS IN THE SECOND HALF OF THE XX CENTURY	110
R. Sheretiuk. TRANSFORMATIONS OF CULT PRACTICE OF GREEK UNIATE CHURCH IN THE TERRITORY OF RIGHT-BANK UKRAINE BEFORE ITS INCORPORATION TO THE RUSSIAN ORTHODOXY	115
N. Stokolos. RUSSIA-ORTHODOX «RITE PURIFICATION» OF GREEK UNIATE CHURCH AND ITS TRAGIC CONSEQUENCES FOR RUTHENIAN-UKRAINIANS OF HOLM AND SOUTHERN PIDLIASHSHIA	122
U. Bezpalko. GREEK-CATHOLIC CHURCH IN EASTERN GALICIA EARLY XX CENTURY: FEATURES OF SPIRITUAL AND CULTURAL IDENTITY THROUGH THE PRIZM OF UNIATE ACTIVITIES OF L. FEDOROV	129
E. Bystrytska. VATICAN -SOVIET CONFRONTATION: CONFLICT OF VALUES PARADIGMS	136
O. Hura. THE ACTIVITY OF SECULAR CATHOLIC ORGANIZATIONS OF UKRAINIAN SOVIET SOCIALIST REPUBLIC LATE 1940–1950 YEARS	142
Y. Stotskyi. STATE POLICY OF CANCELLATION OF ROME-CATHOLIC CHURCH PARISHES NETWORK IN GALICIAN REGION (1944–1964)	149
T. Diduh. FEATURES OF CONFSSIONAL LIFE OF THE ROMAN CATHOLIC CHURCH IN THE WESTERN REGIONS OF UKRAINE IN 1953–1958 YEARS	158
O. Zadoyanchuk. FEATURES OF ADAPTATION OF MODERN ORTHODOXY TO THE MODERNIZATION PROCESS IN UKRAINE	164
R. Sitarchuk. SOME ASPECTS OF THE HISTORY OF ADVENTISM IN POLTAVA REGION AT THE BEGINNING OF XX CENTURY	169
V. Myshkov. FEATURES OF RELIGIOUS PRACTICES OF MODERN UKRAINIAN OLD BELIEVERS	175
Y. Kryshstal. NONTRADITIONAL RELIGIOSITY IN UKRAINE IN THE SECOND HALF OF THE XX – BEGINNING OF XXI CENTURIES: THE PROBLEM OF IDENTIFICATION AND CLASSIFICATION	179

G. Filipovych. UKRAINIAN DIASPORA CHURCHES LOOKING FOR CULTURAL CODES TO A NEW IMMIGRANT GENERATION FROM UKRAINE	186
---	-----

III. The ways of mutual comprehension between Christianity and the modern world: the anthropological paradigm and formation of modern society.

P. Pavlenko. MODERN CHRISTIANITY IN THE LIGHT OF NEW TESTAMENT MORAL-ETHICAL NORMS: THE ROMAN CATHOLIC CONTEXT	193
H. Kulagina. ANTHROPOLOGICAL DIMENSIONS OF INDIVIDUAL RELIGIOSITY OF ORTHODOX BELIEVERS IN TODAY'S REALITY	204
V. Tytarenko. THE ROLE OF RELIGIOUS FACTOR IN DETERMINING OF CIVIL SOCIETY: UKRAINIAN CONTEXT	211
T. Gavryliuk. ANTHROPOLOGICAL FOCUS IN THE ENCYCLICAL OF POPE FRANCIS «LUMEN FIDEI» – «LIGHT OF FAITH»	220
O. Lavrynovych. RELIGIOUS ORGANIZATIONS AS A FACTOR OF FORMATION OF CIVIL SOCIETY IN UKRAINE	224
O. Yarotska. ANTHROPOCENTRISM AND THEOCENTRISM AS VARIED LIFE PURPORT PARADIGM OF MODERN CATHOLIC CHURCH BEING (SACRED-SECULAR REVERSION)	229
S. Volobuieva. DEVIANT PHENOMENON IN THE CHURCH CIRCLES: PUBLIC ATTITUDES AND CHURCH REACTION	235
N. Petryshyn. DIGNITY OF HUMAN LIFE IN THE CONCEPT OF THE CATHOLIC CHURCH	240
V. Moroz. DOCTRINE OF UKRAINIAN GREEK-CATHOLIC CHURCH ABOUT GOVERNMENT ELECTION AS A WAY TO SOCIAL CHANGE	244
S. Prysukhin. PEACE IN SOCIETY AS VALUE AND PRINCIPLE OF «CULTURE OF LIFE» (IN THE LIGHT OF WORKS S. JOHN PAUL II)	252
M. Cherenkov. UKRAINIAN PROTESTANTS AND RUSSIAN CATHOLICS: «EKMAN CAUSE» AND «FACTOR OF MAIDAN»	262
M. Paraschevin. VALUE ORIENTATIONS DIFFERENCES OF ORTHODOX AND GREEK-CATHOLIC BELIEVERS OF UKRAINE (SOCIOLOGICAL STUDIES DATA)	269
O. Buchma. RELIGION, LAW, CIVIL SOCIETY: RECEPTION IN UKRAINIAN REALITIES	274

O. Gudzenko-Aleksandruk. MYTHIC-SYMBOLIC INTERPRETATION OF SPIRITUAL REALITY IN CHRISTIAN TRADITION AND MORAL GROWTH OF PERSONALITY OF BELIEVER	279
Y. Vil'khovyi. THE PHENOMENON OF «CIVIL RELIGION» IN THE VERIFICATION OF UKRAINIAN AND WORLD RELIGIOUS THOUGHT	284

IV. The inclusion of different confessions in the sphere of common being

V. Klymov. SCIENCE AND RELIGION: SOME ASPECTS OF THE CONTEMPORARY DISCOURSE ABOUT THE RELATION BETWEEN TRADITIONAL OPPONENTS	294
V. Docush. PROTESTANT MODERNISM: HISTORY, FORMS OF DISPLAY IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION AND INCULTURATION OF UKRAINIAN SOCIETY	301
O. Melnyk. «FIRST AND THIRD ROME» UNDER THE CONTEXT OF THE «RUSSIAN WORLD» IDEOLOGY AND MODERN VATICAN VERIFICATION	311
D. Chuvashova. THE IDEA OF EVIL SPIRITS IN ORTHODOXY AND CATHOLICISM	319
L. Shuhayeva. FEATURES OF THE HERETICAL MOVEMENTS IN CATHOLIC AND ORTHODOX TRADITIONS IN THE MIDDLE AGES	324
I. Bulyha. ORTHODOX-CATHOLIC RELATIONS IN THE CONTEXT OF COLLECTIVE MEMORY OF MODERN VOLYN REGION	328
G. Kovalenko. PUBLIC THEOLOGY OR THEOLOGIZING IN THE CONTEXT OF SOCIAL AND POLITICAL PROCESSES IN UKRAINE	331
A. Yurush. THE SECOND VATICAN COUNCIL AS A CHALLENGE AND MOTIVATION FOR DEVELOPMENT OF THEOLOGICAL-ECCLESIOLOGICAL TRADITION OF THE CHRISTIAN EAST	336
O. Danyiuk. FEATURES EVANGELISTIC AND MISSIONARY ACTIVITIES OF ROMAN CATHOLIC RELIGIOUS ORDERS IN KYIV-ZHYTOMYR DIOCESE	345
O. Nedavnya. FEATURES OF CONTEMPORARY INSTITUTIONALISATIONAL PROCESSES IN THE COMMUNITIES OF CONSECRATED LIFE OF UKRAINIAN GREEK-CATHOLIC CHURCH	350

<i>I. Gurianova.</i> EXISTENTIAL SEARCHES OF BAPTIST CHURCHES BELIEVERS IN CONTEMPORARY SOCIAL TRANSFORMATIONS	357
<i>M. Teplenko.</i> SAINT BENEDICT SPIRITUAL HERITAGE INFLUENCE ON A MODERN PERSON OUTLOOK FORMATION	360
<i>I. Ostaschuk.</i> «EFFECT OF FRANCISC» IN THE CHURCH AND OUTSIDE	365
<i>O. Itsenko.</i> RELIGIOUS-PHILOSOPHY VIEWS OF METROPOLITAN ALEXIY (O. J. GROMADSKIY) FOR CATHOLICISM	370
<i>J. Demyanenko.</i> INTERPRETATION OF TERRORISTS IN RELIGIOUS ASPEKT	375